

WPŁYW TEMPERATURY NA ZUŻYCIE FRUKTOZY I TLENU PRZEZ PLEMNIKI BUHAJA

STANISŁAW KORYCKI

Zakład Fizjologii Rozrodu i Laktacji Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt
Polskiej Akademii Nauk, Oddział w Bydgoszczy

Kierownik: prof. dr L. Jaśkowski

Temperatura jest jednym z czynników mających zasadniczy wpływ na procesy życiowe zachodzące w plemnikach w trakcie konserwacji nasienia. Ostrożne obniżanie temperatury pozwala odwracalnie obniżyć ruchliwość i metabolizm plemników a tym samym przedłużyć ich żywotność i zdolność do zapłodnienia. Mimo że zjawisko to jest znane i powszechnie wykorzystywane w praktyce sztucznego unasienniania, mało można znaleźć w literaturze prac, w których zajmowano się zależnością między temperaturą a poszczególnymi procesami życiowymi plemników. Skłoniło to nas do podjęcia powyższego tematu.

M e t o d y k a

Nasienie buhajów rozrzedzano rozrzedzalnikiem składającym się z buforu N—J N o r m a n a (4) w którym glukozę zastąpiono fruktozą, oraz 10% dodatku żółtka. W pierwszej części doświadczenia badano zużycie fruktozy w nasieniu inkubowanym w temperaturze 5, 15, 25, 37, 42 i 46°C, w warunkach zbliżonych do beztlenowych, posługując się opisaną przez M a n n a (2) metodą kolorymetryczną oznaczania fruktozy w nasieniu. W drugiej części mierzono zużycie tlenu przez plemniki w aparacie Warburga w temperaturach 5 i 37°C, 15 i 37°C, 25 i 37°C, 42 i 37°C oraz 46 i 37°C (5).

Wyniki

Badania nad zużyciem fruktozy przeprowadzono na 12 ejakulatach pochodzących od czterech buhajów. Uzyskane wyniki przedstawia tabela 1. W zestawieniu tym wartości dla 46°, 42° i 37°C oparte są na jednogodzinnym okresie inkubacji, dla 25°, 15° i 5°C natomiast obliczono

Tabela 1

Zużycie fruktozy przez 10⁹ plemników w ciągu jednej godziny w różnych temperaturach

Temperatura	46°C	42°C	37°C	25°C	15°C	5°C
Zużycie w mg	3,104	2,759	1,505	0,554	00,94	0,017
Różnica w stos. do 37° w mg	+1,599	+1,254	—	—0,951	—1,411	—1,488
Procent zużycia w stos. do 37° przyjętego za 100%	206,2	183,3	100,0	36,8	6,9	1,1

Tabela 2

Zużycie tlenu przez 10⁸ plemników w ciągu jednej godziny w różnych temperaturach

Zużycie tlenu w mikrolitrach		Różnica w stosunku do 37°C w mikrolitrach	Procent zużycia w stosunku do 37°C przyjęty za 100%	
temperatura porównywana	37°C			
5°C	1,5 b	11,0 b	—9,5	13,6
15°C	3,6 b	14,4 b	—10,8	25,0
25°C	4,8 a	11,6 a	—6,8	41,4
42°C	13,9 a	9,6 a	+4,3	144,7
46°C	14,8 a	10,0 a	+4,8	148,0

a — wyniki średnie z 5 prób

b — wyniki średnie z 6 prób

Tabela 3

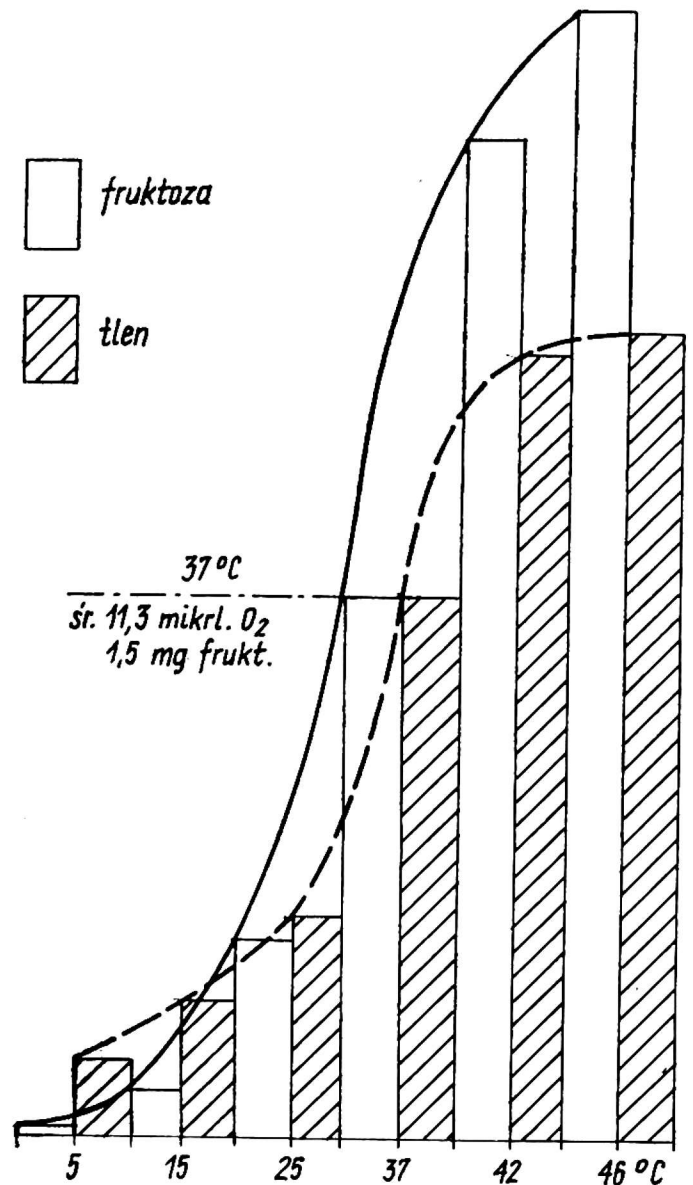
Stosunek zużycia fruktozy i tlenu w różnych temperaturach różniących się między sobą o 10°C względnie 20°C

Różnica temperatur stosunek temperatur	10°C				20°C	
	46° : 37°	37° : 25°	25° : 15°	15° : 5°	46° : 25°	25° : 5°
Stosunek zużycia fruktozy	2,0:1	2,8:1	5,3:1	6,3:1	5,6:1	36,0:1
Stosunek zużycia tlenu	1,5:1	2,4:1	1,6:1	1,8:1	3,6:1	3,0:1

je na podstawie dłuższych okresów wynoszących odpowiednio 2, 12 i 24 godziny. Zużycie fruktozy było w temperaturze 5°C około 100 razy mniejsze niż w 37°C a prawie 200 razy mniejsze niż w 46°C. Spadek aktywności fruktolitycznej plemników pod wpływem obniżającej się temperatury był nierównomierny. Jeżeli obniżenie temperatury z 46°C do 37°C zwalniało ją o połowę, to przy obniżeniu temperatury z 15°C do 5°C była ona aż sześciokrotnie niższa.

Zużycie tlenu prześledzone zostało na 27 ejakulatach pochodzących od 15 buhajów. Stwierdzono, że różnice w ilości tlenu zużytego przez taką samą ilość plemników w różnych temperaturach były znacznie mniejsze od tych, jakie obserwowano w doświadczeniu nad zużyciem fruktozy. W temperaturze 5°C ubytek tlenu był tylko siedmiokrotnie mniejszy niż w 37°C, a jedenastokrotnie mniejszy niż w 46°C. Spadek zużycia tlenu w miarę obniżania się temperatury przebiegał prawie równomiernie. Wyniki tego doświadczenia oparte na 1-godzinnych okresach inkubacji przedstawia tab. 2.

Na zestawieniu proporcji zużycia obu substratów, przedstawionym w tabeli 3 widać, że przy 10-stopniowych różnicach temperatury rosną one wyraźnie jeśli chodzi o fruktozę, pozostają zaś niezmienione w odniesieniu do tlenu. Przy analizie różnic 20-stopniowych okazuje się, że proporcje zużycia fruktozy rosną w postępie geometrycznym.

Rys. 1. Wpływ temperatury na zużycie fruktozy i tlenu przez plemniki buhaja

Omówienie wyników

Przedstawione powyżej wyniki dwóch podstawowych procesów metabolicznych zachodzących w plemnikach *in vitro* świadczą o tym, że wpływ jaki wywiera temperatura na każdy z nich nie jest jednakowy. Niska temperatura znacznie bardziej hamowała zużycie fruktozy niż pro-

ces oddychania, w którym obok produktów fruktolizy utlenianiu ulegają także pewne składniki samych komórek. Wykazany w niniejszej pracy spadek zużycia fruktozy pod wpływem obniżenia temperatury, pokrywa się z opisanym przez Miłowanowa (3) spadkiem nagromadzenia się jonów wodorowych, które zależy w pierwszym rzędzie od powstającego w wyniku rozszczepiania fruktozy, kwasu mlekowego. Również małe bo zaledwie siedmiokrotne obniżenie się zużycia tlenu w temperaturze 5°C w porównaniu z 37°C, zbliżone jest do dziesięciokrotnego, jakie uzyskali Blackshow, Salisbury i Van Demark (1) dla nasienia rozrzedzonego buforem fosforanowym.

W związku z powyższym nasuwa się pytanie czy tak intensywny metabolizm tlenowy jaki obserwowano w temperaturze 5°C jest niezbędny plemnikom do zachowania ich nienaruszonej struktury, czy też jest on jedynie wynikiem sprzyjających warunków środowiskowych, oraz jakie są w ogóle potrzeby energetyczne plemników i w jakim stopniu są one przez każdy z omawianych procesów pokrywane. Dalsze badania nad metabolizmem nasienia, szczególnie w warunkach w jakich przebywa ono w trakcie konserwacji przy pomocy różnych stosowanych dziś metod, winny wzbogacić nasze wiadomości na ten temat.

PIŚMIENNICTWO

1. Blackshow A. W., Salisbury G. W., Van Demark N. L. (1957): J. Dairy Sci. Vol. 40 s. 1093.
2. Mann T. (1948): J. Agric. Sci. Vol. 38.
3. Miłowanow W. K. (1950): Sowietskaja Zootiechnija N. 1.
4. Norman C. (1961): Prolonged survival of metabolically and functionally active mammalian sperm at room temperatures. Proc. IV. Int. Congr. Anim. Reprod. Hague.
5. Umbreit W. W., Burris R. H., Stauffer J. F. (1957): Manometric Methods Burges Publ. Co.

С. К о р ы ц к и

ВЛИЯНИЕ ТЕМПЕРАТУРЫ НА РАСХОД ФРУКТОЗЫ И КИСЛОРОДА СПЕРМАТОЗОИДАМИ БЫКА

Р е з ю м е

Проведен опыт, в котором исследовался расход фруктозы и кислорода в семени бугая, разбавленном разбавителем Нормана и инкубированном в температуре 5, 15, 25, 37, 42 и 46°C. Количество фруктозы, потребленной сперматозоидами в течение одного часа в температуре 5, 15, 25, 42

и 46°C составляли соответственно 1,1; 6,9; 36,8; 183 и 206% того, которое наблюдалось в температуре 37°C. Те же значения для использования кислорода составляли 13,6; 25; 41,4; 144,7 и 148%. Потребления фруктозы в температурах 46 и 25°C, а также 25 и 5°C находились в пропорции 5,6 : 1 и 36,0 : 1, а кислорода — 3,6 : 1 и 3,0 : 1.

St. Korycki

THE INFLUENCE OF TEMPERATURE ON FRUCTOSE AND OXYGEN CONSUMPTION BY BULL SPERMATOOZA

Summary

An experiment was made in which fructose and oxygen uptake were measured in semen diluted with Norman's diluter and incubated in 5°, 15°, 25°, 37°, 42° and 46°C. The quantities of fructose utilised by spermatozoa during 1 hour in 5°, 15°, 25°, 42° and 46°C were respectively 1,1 6,9 36,8 183 and 206% of that utilized in 37°C, the values for oxygen uptake being 13,6 25 41,4 144,7 and 148% of that in 37°C. The proportions of utilization between 46°C and 25°C and between 25°C and 5°C were following: for fructose as 5,6 : 1 and 36,0 : 1, for oxygen as 3,6 : 1 and 3,0 : 1.